

Izjava za javnost: Prekinitev sodelovanja v operativni delovni skupini Ministrstvom za infrastrukturo

Operativna delovna skupina za pripravo ukrepov prestrukturiranja premogovnih regij je nastala na podlagi poziva MzI z dne 14.5.2019. Sestava pa je bila formirana s sklepom takratne ministrice za infrastrukturo, 17.6.2010. Skupina je imela nalogo pripraviti izhodišča, mnenja in pripombe v odziv na nacionalno strategijo in druge relevantne državne in resorne dokumente, ki so pomembni z vidika omogočanja, pripravljanja in izvajanja ukrepov za prestrukturiranja premogovnih regij.

Naj uvodoma podam informacijo, da operativna delovna skupina ni podala niti ene skupne pripombe, mnenja ali izhodišča kar jasno pove, zakaj smatramo, da je nadaljevanje sodelovanja pri takšnem načinu dela in tudi vodenja nesmiselno.

Argumenti, ki smo jih na SDE Slovenije predstavljali in tudi strokovno utemeljevali so, da je energetski prehod, najzahtevnejši projekt v samostojni Sloveniji. Zanesljiva, kvalitetna in cenovno ugodna oskrba gospodarstva in prebivalstva v RS so bili in morajo biti tudi v bodoče pogoj za okrevanje slovenskega gospodarstva tudi zaradi posledic pandemije. Tudi povečanje energetske revščine ni sprejemljivo. Zato je izbira scenarija 2033, ki ni podprt s celovito makroekonomsko analizo stroškov in koristi naše celotne družbe in ne samo dveh regij, problematično in neodgovorno ravnanje. Scenariji s povečano uvozno odvisnostjo niso skladni z NEPN-om in vse odjemalce izpostavljajo tveganju povišanja cen el. energije.

Izbrani scenarij oz. Nacionalna strategija, ki predlaga letnico izstopa iz premoga 2033, prav tako ni podala nobenih rešitev za pravični prehod zaposlenih v SAŠA regiji, zato je nesprejemljiva. Še posebej pa je zaskrbljujoče dejstvo, da predlog izstopa iz premoga, ki se mu uradno reče » Nacionalna strategija za izstop iz premoga, in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda« ne temelji na nobeni strokovni analizi stroškov in koristi naše celotne družbe in ne samo dveh regij. V SDE Slovenije smo mnenja da je to nedopustno in za državo škodljivo dejanje.

Ključna misel, ki je po mnenju SDE Slovenije najpomembnejša, je ta, da je proizvodnja el. energije v Sloveniji, edina vrsta energije, kjer smo v pri normalnih razmerah do 90% samozadostni, vse druge vrste energije (nafta, plin,...) pa uvažamo v 100%. Domača proizvodnja el. energije je neke vrste porok suverenosti države na energetskem, posledično pa tudi na ekonomskem področju.

Zanesljivost delovanja slovenskega elektroenergetskega sistema temelji na treh stebrih energetske varnosti.

- OVE – velike HE
- Domači premog – lignit
- Jedrska energija

Že v času pred pandemijo je bila Slovenija neto uvoznik el. energije cca 17%, v času epidemije pa je ta odvisnost od uvoza sicer padla na cca 5% vendar se v času po pandemiji in ponovnem zagonu gospodarstva pričakuje porast porabe el. energije na nivo iz leta 2019.

TEŠ je danes največja elektrarna po inštalirani moči na pragu 942 MW v Sloveniji. To predstavlja 30% delež pri proizvodnji el. energije v Sloveniji. Poleg tega pa, razen energije, zagotavlja tudi systemske storitve, ki so potrebne za normalno delovanje slovenskega elektroenergetskega sistema. Že ob normalnem obratovanju TEŠ-a, se bo po projekcijah Nacionalnega Energetskega Podnebnega Načrta (NEPN) uvozna odvisnost l. 2030 povečala za več kot 15%, kar bo že takrat pomenilo znaten porast cene el. energije.

Cena el. energije iz slovenske proizvodnje je za cca 35% nižja od povprečne cene v članicah EU, kar omogoča gospodarstvu konkurenčno prednost na globalnem evropskem trgu. Tudi cena za gospodinjstva je v spodnji polovici glede na ceno el. energije v članicah EU.

Predlog opustitve rabe premoga za proizvodnjo el. energije v l. 2033, ki ga predlaga MzI in je dobil zeleno luč MOP, temelji na predpostavkah, ki niso še nikjer dogovorjene oz. zapisane. Nedavno sprejeti cilj, znižanje izpustov za 55% na ravni EU še ni bil prenesen ne v sektorske kakor tudi ne v nacionalne strategije, zato je usmeritev tistega, ki je zahteval, da se to upošteva pri celoviti presoji vplivov, milo rečeno zlonamerno oz. neodgovorno.

Kot aktiven član operativne delovne skupine MzI smo vse te dileme, pripombe in tudi strokovne argumente, izpostavili v času sodelovanja v tej skupini, vendar smo več kot dveh letih ocenili, da smo bili s strani resornega ministrstva, ki vodi te postopke popolnoma izigrani in ignorirani. V nobeni fazi dela te skupine, kot tudi ne v procesu javne obravnave predlaganih dokumentov, nismo uspeli prodreti s svojimi strokovno podprtimi predlogi.

Predsedstvo SDE Slovenije se je na podlagi teh ocen in ugotovitev odločilo, da je nadaljevanje dela v tej skupini, na način neupoštevanja predlogov socialnih partnerjev nesprejemljivo, zato na MzI naslovili dopis, s katerim ga obveščamo, da ne bomo več sodelovali pri delu te operativne delovne skupine.

Ljubljana, 14.7.2021

Sindikalni pozdrav!

Predsednik SDE Slovenije
Branko Sevčnikar